

شرکت اطلاع رسانی
و خدمات بورس
سهامی خاص
وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار

شرکت مدیریت فناوری
بورس تهران

زنگ بورس

قسمت سوم

تاریخچه پیدایش
بورس در ایران و جهان

■ www.tsetmc.ir
■ www.sidsco.ir

شرکت اطلاع رسانی
و خدمات بورس
وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار
بورس تهران

تاریخچه پیدایش
بورس در ایران و جهان

زنگ بورس قسمت سوم

همانطور که عنوان شد به اعتقاد اغلب کارشناسان، تاریخچه ظهور واژه بورس به قرن پانزدهم میلادی بازمی گردد.

اولین تجربه مربوط به تشکیل یک شرکت سهامی با نام "ماسکوی" (Muscovy) در کشور روسیه بود که در سال ۱۵۵۳ میلادی تصمیم گرفته شد کالاها بدون این که آفریقا را دور بزنند، از شمال اروپا به شرق آسیا و چین برود، با این کار احتمال ضرر بیشتر می شد. برای انجام این کار عده ای از تجار سرمایه ی لازم را تأمین کردند و هر کس به نسبت سرمایه خود در سود و زیان شریک شد که البته این اقدام با موفقیت صورت گرفت.

رسمیت بورس اوراق بهادار با انتشار سهام کمپانی هند شرقی هلند در سال ۱۶۰۲ میلادی در بورس آمستردام هلند شکل گرفت. در بسیاری از منابع علمی و تاریخی، زمان آغاز به کار تالارهای مسقف بورس را به عنوان تاریخ رسمی تاسیس بورس در دنیا معرفی می کنند و تأسیس اولین بورس جهان را شهر آمستردام هلند می دانند. بورس آمستردام امروزه نیز یکی از منابع مهم تأمین سرمایه در سطح بین المللی است. رشد بورس سهام و فراگیر شدن آن در عرصه های تجاری و اقتصادی، با انقلاب صنعتی اروپا و شکوفایی اقتصاد تازه متحول شده آن همراه بوده است. سپس به تدریج کشورهای اروپایی نظیر انگلستان، آلمان و سوئیس، قوانین و مقررات ناظر بر معاملات سهام و ضمانت های اجرایی لازم برای آن وضع شد تا از هرگونه تقلب و پایمال شدن حقوق صاحبان سهام جلوگیری شود.

از نظر تاریخی بورس اتریش در وین در سال ۱۷۷۱ افتتاح شد. در لندن معامله گران بورس جهت انجام معامله در قهوه خانه گرد هم می آمدند و برای نظم بخشیدن به بازار، قهوه خانه نیوجاناتان در سال ۱۷۷۳ به بورس اوراق بهادار تبدیل شد و نهایتاً این بازار در سوم مارس ۱۸۰۱ رسماً تأسیس شد.

در تاریخ ۱۷ می ۱۷۹۲، تعداد ۲۴ کارگزار بازار سهام در خیابان وال استریت نیویورک و زیر درخت نارون تنومندی دور هم جمع شدند و توافق نامه‌ای را امضا کردند، که به توافق نامه باتن وود یا درخت نارون، مشهور شد. ۲۵ سال بعد، در هشتم مارس ۱۸۱۷ اعضای مؤسس این نهاد تصمیم گرفتند، تا با تهیه پیش نویس قانون، مراحل انجام معاملات را شفاف تر و قانونمند کنند و پس از آن نیز خود را به عنوان هیئت امنای بورس اوراق بهادار نیویورک خطاب کردند و با تنظیم اساسنامه، شروع به کار بورس نیویورک را، رسمیت بخشیدند. سایر بورس های بزرگ دنیا نظیر بورس اوراق بهادار بمبئی (BSE) در سال ۱۸۲۵، بورس توکیو در سال ۱۸۷۸ و بورس شانگهای در سال ۱۹۹۰ تأسیس شد.

در حال حاضر در اغلب کشورهای دنیا، بورس های اوراق بهادار فعالیت می کنند که یکی از این بورس های معتبر بورس ایران است.

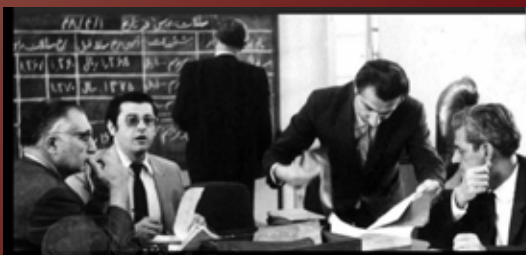

پیدایش بورس در ایران

در سال ۱۳۱۵ به درخواست دولت ایران، شخصی بلژیکی به نام ”وان لوترفلد“ درباره تشکیل بورس اوراق بهادار در ایران بررسی هایی انجام داد و طرح قانونی تأسیس و اساسنامه آن را نیز تهیه کرد. به علت نامساعد بودن شرایط برای ایجاد بورس اوراق بهادار و وقوع جنگ جهانی دوم تمام کارهای انجام شده متوقف شد و ۲۵ سال به تأخیر افتاد. بالاخره در سال ۱۳۴۱، کمیسیونی در وزارت بازرگانی و با حضور نمایندگان وزارت دارایی، وزارت بازرگانی و بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران تشکیل و موافقت نامه اولیه تأسیس بورس سهام در این کمیسیون، تنظیم شد.

محاسبات بورس در تاریخ ۲۸/۳/۷

نام اوراق بهادار	مشخصات	آخرین نرخ ملاقات	نرخ ملاقات ملاقات
سهام شرکت صنعتی	۱۰۰۰ ریال	۱۲۴۰۰	۱۲۲۵
سهام شرکت پارس	۱۰۰۰ ریال	۱۳۷۵	۱۳۶۰
سهام شرکت سیاه تهران	۱۰۰۰ ریال	۱۴۰۰	۱۳۸۵
سهام شرکت سیاه شمال	۱۰۰۰ ریال	۱۶۰۰	۱۵۸۵

شرکت اطلاع رسانی
و خدمات بورس
وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار
شرکت مدیریت فناوری
بورس تهران

تاریخچه پیدایش
بورس در ایران و جهان

زنگ بورس قسمت سوم

در اواخر همان سال ، هیأتی از بورس بروکسل به سرپرستی دبیرکل این بورس برای مشارکت در راه اندازی بورس ایران، به کشورمان دعوت شدند و نحوه تأسیس و اداره بورس، تشکیلات و سازمان آن و کیفیت تصدی دولت، کم و بیش مشخص شد و چهار سال بعد یعنی در اردیبهشت سال ۱۳۴۵ لایحه قانون بورس اوراق بهادار در مجلس شورای ملی به تصویب رسید. نهایتاً بورس از پانزدهم بهمن ۱۳۴۶، فعالیت خود را به طور رسمی با پذیرش سهام بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران به عنوان بزرگترین مجتمع واحدهای تولیدی و اقتصادی آن زمان و سپس سهام شرکت نفت پارس، اوراق قرضه دولتی، اسناد خزانه و اوراق قرضه عباس آباد آغاز کرد.

در سال ۱۳۵۷، تعداد شرکت های پذیرفته شده ۱۰۵ شرکت بوده که به ۵۶ شرکت در پایان سال ۱۳۶۷ تقلیل یافت. علت این امر، تملک بسیاری از بنگاه های اقتصادی توسط دولت بوده است (در اثر ملی شدن بانک ها، بیمه و برخی صنایع کشور، تعداد زیادی از بنگاه های اقتصادی پذیرفته شده در بورس از آن خارج شدند) رکود بورس در طی هشت سال جنگ تحمیلی نیز از وقایع مهم محسوب می شود. نهایتاً در تاریخ اول آذر ۱۳۸۴ قانون جدید بازار اوراق بهادار مصوب مجلس شورای اسلامی شد که این قانون اصلی ترین قانون حاکم بر اوراق بهادار و بورس های ایران است. در این قانون سازمان کارگزاران بورس و اوراق بهادار تهران منحل شد و وظایف و اختیارات ضابطه گذاری و نظارتی آن به سازمان بورس و اوراق بهادار انتقال یافت و برخی از وظایف و اختیارات عملیاتی آن نیز به بورس ها انتقال پیدا کرد.

شرکت اطلاع رسانی
و خدمات بورس
وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار
شرکت مدیریت فناوری
بورس تهران

تاریخچه پیدایش
بورس در ایران و جهان

قسمت سوم

زنگ بورس

در حال حاضر، چهار بورس بزرگ کشور تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار فعالیت می کنند.

بورس اوراق بهادار تهران که در آن، سهام شرکت ها و سایر اوراق بهادار مانند اوراق مشارکت خرید و فروش می شود. فعالیت این بورس از ۱۵ بهمن ۱۳۴۶ شروع شده اما زمان تأسیس شرکت بورس اوراق بهادار تهران سال ۱۳۸۵ بوده است.

بورس اوراق بهادار تهران

در فرابورس ایران سهام شرکت هایی که بنا به دلایلی موفق به پذیرش در بورس اوراق بهادار تهران نمی شوند، مورد دادوستد قرار می گیرد. این بورس در مهرماه ۱۳۸۸ تشکیل شده است.

فرابورس ایران

بورس کالای ایران که در آن انواع کالاها مانند محصولات پتروشیمی، فلزات، محصولات کشاورزی و قراردادهای آتی سکه و ... خرید و فروش می شود. این بورس از شهریورماه ۱۳۸۲ تحت عنوان بورس فلزات آغاز به کار کرد که نهایتاً بعد از تصویب قانون بازار اوراق بهادار از مهرماه ۱۳۸۶ آغاز به فعالیت کرد.

شرکت بورس کالای ایران (سهام عام)

در نهایت بورس انرژی به تازگی تأسیس شده و در آن، حامل های انرژی با محوریت برق، به عنوان یکی از مهم ترین حامل های انرژی، خرید و فروش شود. این بورس از سال ۱۳۹۱ فعالیت خود را شروع کرد.

بورس انرژی
(سهامی عام)

